

ประวัติความเป็นมา

ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบโดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๒๘ ส่งผลให้รัฐบาลต้องใช้อุสัญญาเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายและแผนเกี่ยวกับสตรีให้สอดคล้องกับแนวทางตามอนุสัญญาฯ รวมถึงต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ เพื่อมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบซึ่งการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดปัญหาในการเข้าถึงผลประโยชน์และการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ในสังคมไทยและสังคมโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทที่เกี่ยวข้องกับสตรีซึ่งเป็นอุปสรรคที่บั่นทอนความก้าวหน้าและสภาพของสตรี อีกทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มสตรี และกลุ่มต่างๆเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นในด้านสิทธิมนุษยชน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การจ้างงาน เป็นต้น ทำให้สตรีไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้เท่าเทียมกับบุรุษ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาสังคมโลกได้มีความพยายามที่จะผลักดันให้มีการแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติผ่านเวทีระหว่างประเทศ และความร่วมมือเป็นเครือข่าย ซึ่งบางประเทศก็สามารถผลักดันกฎหมายที่คุ้มครองบุคคลหรือกลุ่มบุคคลจากการเลือกปฏิบัติสำหรับประเทศไทย โดยรัฐบาลก็ได้ตระหนักถึงปัญหาการเลือกปฏิบัติ และมีความพยายามที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามแม้ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติรับรองให้สิทธิ และความคุ้มครอง ทางกฎหมายแก่บุคคลอย่างเท่าเทียมกัน โดยห้ามมิให้เลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม แต่ก็ไม่มีความหมายที่ชัดเจนที่ช่วยแก้ไขปัญหาการเลือกปฏิบัติดังกล่าว หรือมีกระบวนการตามกฎหมายในการปกป้องคุ้มครองสิทธิสตรี และกลุ่มบุคคลผู้มีความหลากหลายทางเพศ รวมทั้งผู้ด้อยโอกาสในการรับบริการต่างๆของรัฐ และกฎหมายหลายฉบับก็ยังไม่เอื้อต่อการคุ้มครองให้บุคคลโดยเฉพาะสตรีได้เข้าถึงสิทธิดังกล่าว ทั้งในฐานะผู้กำหนดทิศทาง นโยบาย และในฐานะผู้ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาที่เป็นธรรม กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวในขณะนั้นชื่อสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวในฐานะหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานด้านการพัฒนาสตรี การคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรี การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศ โดยได้ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมโอกาสและความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ... ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการร่างดังกล่าว เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ... และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาและนำเสนอตามขั้นตอนต่าง ๆ ของกฎหมายจนกระทั่งถึงรัฐบาลพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๘ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๘ เป็นต้นมาโดยมีหลักการสำคัญดังต่อไปนี้ ๑) เป็นกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ผู้ที่เห็นว่าตนถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมด้วยสาเหตุเกี่ยวกับเพศ ได้เข้าสู่กระบวนการของกฎหมายอย่างเสมอภาคกัน ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเป็นชายหรือหญิง หรือผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด ๒) เป็นกฎหมายทางเลือกจึงเป็นเรื่องที่รัฐให้การคุ้มครองในลักษณะของการ “ให้สิทธิ” ไม่ใช่กฎหมายที่ส่งเสริมความขัดแย้งระหว่างหญิงชาย แต่เป็นกฎหมายที่ “เปิดโอกาส” ให้เพศชาย เพศหญิง หรือผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิดได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมตามหลักของกฎหมาย ทั้งนี้ หากไม่ประสงค์ใช้สิทธิตามกฎหมายฉบับนี้ หรือเลือกจะใช้สิทธิในช่องทางอื่นก็ย่อมกระทำ ได้ ๓) ให้สิทธิตามกฎหมายนี้เป็น “สิทธิเฉพาะตัว” ไม่อาจโอนกันได้ และไม่ตกทอดทางมรดก หากผู้ถูกเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมไม่ประสงค์จะใช้สิทธินั้น บุคคลอื่นย่อมไม่อาจใช้สิทธิตามกฎหมายฉบับนี้แทนได้ เว้นแต่กรณีที่ถูกผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ คนเสมือนไร้ความสามารถ หรือคนไร้ความสามารถ หรือในกรณีที่ผู้เสียหายไม่สามารถยื่นคำขอรับการชดเชยหรือเยียวยาด้วยตนเองได้ ๔) กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (คณะกรรมการ วลพ.) ไว้เป็นการเฉพาะที่มีความ “เป็นอิสระ” และ “เป็นกลาง” เพื่อชี้ขาดตัดสินว่า

การกระทำใดเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ โดยมีขั้นตอนของการเข้าสู่กระบวนการที่ชัดเจน ๕) กำหนดให้คณะกรรมการ วลพ. มีอำนาจและหน้าที่ชัดเจน คำสั่งของคณะกรรมการมีอำนาจบังคับทางกฎหมายที่ชัดเจน และมีบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของคณะกรรมการโดยเฉพาะ ๖) เพื่อเป็นหลักประกันให้ผู้เข้าสู่กระบวนการทางกฎหมายนี้ ได้มั่นใจในความโปร่งใสและเป็นธรรม จึงได้กำหนดให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ กล่าวคือ แม้จะถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วลพ. เป็นที่สุด แต่หากคู่กรณีเห็นว่า เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็สามารถนำคดีเข้าสู่ศาลปกครองได้ ซึ่งเป็นช่องทางตรวจสอบว่าการกระทำดังกล่าวยังถูกเลือกปฏิบัติอยู่อีกหรือไม่ ๗) มีหลักเกณฑ์ในการชดเชยหรือเยียวยาผู้เสียหายจากการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ตามคำสั่งคณะกรรมการ วลพ. โดยกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ ๘) ให้มีกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ที่มา และกรอบการใช้จ่ายเงินของกองทุนอย่างชัดเจน ๙) กำหนดคำ นิยามของ “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ” ให้ชัดเจนในการพิจารณารับดำเนินการให้แก่ผู้เสียหาย และเพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับขอบเขตของการบังคับใช้กฎหมายนี้ ๑๐) กำหนดให้ความผิดตามกฎหมายนี้สามารถเปรียบเทียบได้โดยไม่ต้องดำเนินคดีต่อไปในชั้นศาล ดังนั้น กองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศจึงได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียม ระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ (มาตรา ๒๘)

วิสัยทัศน์

เป็นกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างเป็นธรรมและยั่งยืน

พันธกิจ

- 1) ช่วยเหลือ ชดเชย เยียวยา แก่ผู้ถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ
- 2) สนับสนุนงบประมาณจัดทำโครงการ กิจกรรม และการศึกษาวิจัย เพื่อคุ้มครอง ป้องกันและแก้ไข ปัญหาการถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ
- 3) สร้างเสริมความเข้มแข็งของกองทุนฯ กับภาคีเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ภารกิจ

- 1) เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการบริหารกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ
- 2) จัดการและบริหารกองทุน การรับ การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงินกองทุน รวมทั้ง ดำเนินการเกี่ยวกับการระดมทุน การลงทุน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (คณะกรรมการ สทพ.) กำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง
- 3) จัดทำแผนงบประมาณรายรับ - รายจ่ายประจำปี เสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ พิจารณา และเสนอต่อคณะกรรมการ สทพ. เห็นชอบ

4) จัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย รายงานสถานะทางการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5) จัดทำการเงินในภาพรวมและข้อมูลทางบัญชีกองทุนเข้าสู่ระบบการบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMIS)

6) จัดทำข้อมูลประกอบการประชุมของคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ คณะอนุกรรมการฯ หรือคณะทำงานฯ เพื่อพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินชดเชย เยียวยา หรือบรรเทาทุกข์แก่ผู้เสียหายตามมติคณะกรรมการ วลพ. และการสนับสนุนโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

7) ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ เสนอต่อคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ คณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงาน และเสนอต่อคณะกรรมการ สทพ. เพื่อทราบ

8) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย